Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом

РІК III. ЛЬВІВ, 15. БЕРЕЗНЯ 1929. Ч. 5.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телєфон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол. чвертьрічно; 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

На заробітки до Німеччини.

Одним з успіхів Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами є це, що за його ініціятивою Еміґраційний Уряд вистарався в німецькій Робітничій Централі покрито запотребування на кілька тисяч робітників з львівського і станиславівського воєвідства. До полевих робіт в Німеччині мають бути зарекрутовані в першій мірі безробітні та малоземельні селяни й дівчата.

Також минулого року переводжено в цих воєвідствах рекрутацію до Німеччини, але вона не мала великих успіхів. Була це новість і не було потрібної практики, як зі сторони самих робітників, так і зі сторони цих функціонарів, які переводили рекрутацію. Це ствердив в своїй мові в бюджетовій комісії міністр праці і суспільної опіки д-р Юркевич.

Можна мати надію, що цьогорічна рекрутація до Німеччини піде справніше і покриється ціле запотребування признане для цих двох воєвідств. Про це повинні постаратися передовсім Державні Уряди Посередництва Праці і ті громадські Уряди, в яких розписана є рекрутація. Також наші господарські і суспільні орґанізації по селах повинні заінтересуватися виїздом наших робітників до Німеччини, щоби в цей спосіб причинитися до усунення тяжкого безробіття по селах. Перед війною виїздило річно до Німеччини около 85.000 робітників і цим рухом живо інтересувалася ціла українська суспільність. Маємо надію, що ця суспільність проявить не менше заінтересування також при теперішній сезоновій еміґрації до Німеччини.

Около 5000 наших робітників знайде в Німеччині прожиток протягом около 9 місяців і зможе заощадити около півтретя міліона золотих. Ця матеріяльна вигода дуже потрібна є для нашого безробітного села. Попри цю вигоду важним чинником є культурний здобуток. Німеччина є одним з країв, де рільнича культура стоїть на найвищому поземі. Наші робітники будуть мати добру нагоду запізнатися з цею рільничою культурою. Вони будуть працювати там при управі збіжжа, ярин, овочів, при плеканню худоби і дробу, будуть на власні очи бачити як мається вести раціонально рільну господарку.

Певно, що не прийдеться нашим робітникам

користати зі всіх здобутків, які приносить зі собою німецька рільна культура. Противно їм прийдеться тяжко працювати і виконувати найтяжчі роботи, жити в не дуже вигідних помешканнях і на простих харчах. Але тверде життя повинно тільки научити їх, як ведеться раціональна рільна господарка. Наука буде для них більше вартісним і тревалим здобутком, чим матеріяльні користи.

Жалі еміґрантів.

У грудні минулого року помістили ми вражіння з дороги до Бразилії на пароплаві „Зеляндія", які подав п. М. Дніпровий.

Вражіння, це один акт обвинувачення на пароплавне „голяндсько-американське товариство" ізза відносин, які панують на цьому перестарілому кораблі „Зеляндія". Еміґранти в часі дороги майже душилися, харчі були низче критики, так само поведення обсади корабля лишало багато до бажання. Еміґранти, по приїзді на бразилійську землю, зладили меморіял-протест проти відносин, які панували на кораблі і цей протест переслали до корабельної централі.

Жалі п. М. Дніпрового в його вражіннях з дороги до Бразилії, це не є якийсь відірваний факт. Такі жалі часто можна почути з уст еміґрантів під адресою багатьох корабельних ліній. Жалі ті тим більші, що ці лінії дуже облесливими словами заманюють до себе еміґранта, обіцюють йому не знати які вигоди в часі дороги, а коли еміґрант усяде на корабель, то цього всего не бачить. Жалуються еміґранти і на харчі, нарікають на приміщення, осуджують різко часами дуже брутальне трактовання зі сторони обслуги корабля.

Найбільше одначе нарікають на приміщення.

Звичайно, а краще сказати завжди, наші еміґранти відбувають подорож на так званому „міжпокладі". Є це простора, за те низька саля, о скільки її салею назвати можна, в середині корабля, куди сходиться вузькими й дуже стрімкими східцями. У цій салі находиться кілька рядів одноповерхових ліжок-тапчанів, на яких сплять еміґранти. Світла у салі дуже мало, бо передістається воно лише через скляну стелю, доступ повітря малий, так що на міжпокладі часами задуха до невитримання. На міжпокладі приміщують всуміш чоловіків і жінок, деколи з малими дітьми. Шум і гамір, змішаний з плачем дітей, чути тут від ранку до вечора.

Дорога до Канади, наприклад, ще можлива до витримання, бо й коротко доволі триває і відбувається в полосі поміркованої атмосфери. До Бразилії натомість чи до Арґентини, в часі великої жари вздовж рівника, це справжнє пекло.

Без сумніву, минули вже ті часи, коли наших людей вантажили наче худобу й довозили живих чи мертвих до цілі. Сьогодні відносини дещо покращали, коли еміґрантів береже око державної контролі. Та до цілковитої зміни на ліпше ще далеко.

Недавно була в Еміґраційному Уряді делеґація Еміґраційного Виділу Центральної Комісії Професійних Союзів, яка зложила обширний меморіял. У цьому меморіялі зібрано багато нарікань еміґрантів на відносини на кораблях. Меморіял домагається між іншим, щоби Еміґраційний Уряд в першій мірі звернув свою увагу на міжпоклади а то тим більше, що з Польщі їде рік-річно велике число еміґрантів до Південної Америки. Можна це буде осягнути лише тим способом, що Еміґраційний Уряд змусить корабельні товариства під загрозою утрати концесії, щоби вони бодай один із своїх кораблів перемінили на систему кабінову третьої кляси.

Треба сподіватися, що Еміґраційний Уряд візьме під розвагу домагання меморіялу і так довго не дасть спочити справі міжпокладів, доки корабельні лінії цього не виповнять.

Кваліфікування еміґрантів до Канади.

Всіх еміґрантів без афідавіту: рільничі родини, рільних робітників і служниці, які мають затверджені подання через Державні Уряди Посередництва Праці і через зложення завдатків запевнили собі місця в бюрах корабельних товариств: Кунард Лайн, Ред Стар Лайн, Вайт Стар Лайн, Балтік Америка Лайн, Френч Лайн, Скандінавіян Лайн, Голанд Америка Лайн у **Львові** і **Станиславові** буде кваліфікувати і виставляти цертифікати канадійський офіцир у **Львові дня 27. марта,** а тих, що завдаткували карти в **Тернополі, дня 28. марта в Тернополі.**

Еміґрантів, які мають запевнені місця в „Кенедієн Песіфік", це не дотикає, бо їх кваліфікує їх офіцир в інших означених днях.

З нагоди виїзду родин до Канади.

Дві канадійські залізничі компанії, а саме Канадійсько-тихоокеанська Залізнича Компанія (**„Canadian Pacific Railway"**) і канадійські державні залізниці (**„Canadian National Railway"**) одержали цього року, як і в попередніх роках, позволення від польського уряду на рекрутацію і вивезення з Польщі до Канади около 2.000 рільничих родин, які мається поселити на фармах в Канаді на просторі 320.000 акрів землі.

Рекрутація цих родин є майже на укінченню і родини ці роблять приготування до виїзду. З цеї нагоди насувається кілька уваг, які інтересні є, як для виїзджаючих родин, так і для суспільних і державних чинників, які займаються справами еміґрації в краю.

Як переводиться рекрутацію?

На основі постанов нового польського еміґраційного закону і договору між польським урядом і канадійськими залізничими компаніями, рекрутацію родин мають переводити державні

уряди посередництва праці і селекційні офіцири канадійських залізниць. В практиці головну ролю в рекрутації виконують бюра корабельних товариств. До цих бюр звертаються передовсім родини по інформації в справі виїзду. Бюра ці відсилають голови родин до Державних Урядів Посередництва Праці, щоби вони там зареєструвалися на виїзд і вистаралися потвердження подань, на основі яких опісля Еміґраційний Уряд видає старостам позволення на видачу еміґраційного пашпорту. Ці подання віддають родини в бюрах корабельних товариств, піддаються оглядинам лікарів цих товариств і складають кавції на запевнення собі місця в континґенті рільничих родин. Кавції ці є одночасно завдатком на корабельні карти. Корабельні товариства предкладають канадійським селекційним офіцирам декларації і списи зареєстрованих у них родин, а канадійські селекційні офіцири від часу до часу зїзджають з Варшави до поодиноких міст, в яких є бюра корабельних товариств і тут, в присутности представників Державних Урядів Посередництва Праці побіжно переглядають представлені через корабельні товариства реєстри родин, що бажають виїхати, говорять кілька слів з головою родини, підписують затверджені через Державні Уряди Посередництва Праці подання о дозволи на пашпорти до Еміґраційного Уряду. На цьому кінчиться рекрутація.

Роля селекційних офіцирів?

Рільничі родини, які піддалися формальностям рекрутації, не багато могли довідатися з цего про майбутнє життя на фармах в Канаді. Канадійські селекційні офіцири ні самі, ні через Державн Уряди Посередництва Праці не предложили майбутнім фармерам ніяких карт зі зазначеними фармами до набуття, ні плянів фарм, ні якости, роду і ціни землі, не дали їм найменших вказівок способу господарки і праці на нових фармах. Для інформацій майбутніх фармерів не видали канадійські селекційні офіцири, мимо цего, що працюють в Польщі вже кілька літ, ні на українській ні на польській мові, ні одної книжки ні брошури з описом життя в Канаді, ні одного проспекту, ні одної доброї карти Канади. Взагалі канадійські селекційні офіцири роблять свою рекрутаційну роботу з обчисленням, щоби це було скоро, побіжно і дешево, а при цьому цілу акцію полишають корабельним товариствам. При рекрутації звертають селекційні офіцири головну увагу на це, щоби родина була дійсно рільнича, щоби мала після заплачення подорожі певну готівку на кавцію для оселенчих підприємств і щоби відповідала вимогам канадійського іміґраційного закону під оглядом здоровля і уміння читати.

Переселенчі кавції.

Від кожної родини, яка їде до Канади в квоті вимагається, щоби вона мала після заплачення цілої подорожи, ще певну готівку „на показ", а властиво на кавцію для кольонізаційного канадійського підприємства. В Польщі мають концесію на кольонізаційну рекрутаціію тільки два канадійські кольонізаційні підприємства, а саме „Canadian Pacific Railway Co", яка має в Канаді великі простороні власної землі і „Canadian National Railway" яка вербує майбутніх фармерів на канадійські державні землі. Вимагана кавція має служити цим канадійським кольонізаційним підприємствам як запевнення, що дана родина дійсно осяде на фармі і набуде землю в цьому кольонізаційному підприємстві. Щойно коли це станеться, може родина ужити своєї кавції на завдаткування фарми і розпочаття господарки. Тільки для малого проценту родин з Польщі признано кавцію в сумі 100 і 250 долярів, а від загалу родин вимагається кавції в сумі 500 долярів. Розуміється, що як при родині є більше грошей, то тим вона є більше пожадана для канадійських кольонізаційних підприємств.

Корабельні підприємства.

В виїзді рільничих родин до Канади важну ролю сповняють корабельні товариства. Головним мотивом для цих товариств є, щоби мати як найбільше пасажирів для своїх кораблів і щоби продати як найбільше корабельних карт. Всі корабельні товариства мають спілку під назвою „North Atlantic Conference" і ця спілка усталила ціну карти корабельної для одної дорослої особи з Польщі до Канади на 132 долярів і 50 центів, для дітей від 1 до 10 літ 66 долярів і 25 центів, для немовлят до одного року 5 долярів і 50 центів. Ці ціни затвердив корабельним товариствам Еміґраційний Уряд.

Щоби заінтересувати корабельні товариства, аби їх кораблі заїздили до канадійських портів, канадійський уряд призділив для кожного з концесіонованих в Польщі корабельних товариств, певну скількість рільничих родин і рільних робітників, які вони можуть на своїх кораблях перевести до Канади без афідавіту. Цей канадійський приділ потвердив Еміґраційний Уряд і через це одержали корабельні товариства леґальну основу для свого перевозового інтересу.

Дорога еміґрація.

Еміґрація наших родин до Канади є дорогим підприємством. Коли приблизно обчислиться, що при двох тисячах родин є около 10.000 душ, то за сам перевіз кораблями цих еміґрантів платиться около один міліон двісті тисяч долярів, за перевіз канадійськими залізницями около 200.000 долярів, а на кавцію кольонізаційним підприємствам мусять вони зложити около одного міліона долярів. Пересічно можна сказати, що одна родина вивозить з краю около 1.500 долярів, так що ціла еміґрація 2.000 родин з Польщі до Канади коштує річно около трьох міліонів долярів готівкою, не числячи цих видатків, які мав край, що-

би випродукувати 10.000 людей здорових і сильних, які мають в майбутньому своєю працею причинитися до росту господарської сили Канади.

Висновки.

З передніх уваг, які насуває цьогорічна еміграція родин до Канади виходить, що до Канади можуть еміґрувати тільки середньо-заможні рільники, яких маєток в краю представляє вартість около 1.500 долярів, це є господарі, які мають 5 до 10 морґів поля. При раціональній господарці могли би ці рільничі родини знайти зносний прожиток в краю. Коли зважиться, що при природному зрості населення в нашій рільничій країні, надвишка населення, яка не може знайти заняття в промислі, мусить еміґрувати за границю і що Канада надається добре як кольонізаційний терен, то в майбутньому не можна полишати цеї еміграції в такому стані, як вона сьогодні знаходиться. В останніх числах „Українського Еміґранта“ вказували ми, з якою увагою, стараннями і полекшами переводиться еміграцію з Анґлії до Канади. Здаємо собі докладно справу з цього, що ніколи наші еміґранти не будуть мати таких вигід, як анґлійські. Але при зрозумінню ваги і при добрій волі наших керманичів еміґрації можна створити орґанізації, які принесли би багато користи для нашого еміґруючого населення.

Що брати родинам до Канади.

Журбою виїзджаючих до Канади родин є, що треба і можна взяти з річей зі собою.

Щоби практично розвязати це питання, виїзджаючі родини мусять знати, що їх початкове життя в Канаді буде далеко тяжче і невигідніше, як в старому краю. На нових фармах не знайдуть вони навіть найпотрібніших до життя і праці річей і ніхто їм їх не дасть. Треба самому про все постаратися і самому все зробити: вибудувати дім і обістя, придбати домашню обстанову, харчі, убрання і обуву, постаратися о найпотрібніші знаряди до праці. Це все можна купити за гроші, або з тяжкою бідою на кредит, але у еміґрантів мало грошей і незручно є звязувати себе спочатку кредитами.

Тому треба взяти зі собою до Канади зі старого господарства все, що дасться взяти і перевести, бо всьо в Канаді на фармі придасться. Забрати треба зі собою постіль: подушки, перини, накривала, плахти, простирала, сінники. Взяти всю одіж, білля, обуву, ручники, бо на фармі придасться кожна шматка і латка, нитка, толка і шнурок. З домашньої посуди і знарядів брати річи залізні: ложки, вилки, ножі, металеві посуди і горшки, ножиці, залізко до прасування і інше. З господарських знарядів придасться на фармі топір, молоток, пильник, рискаль, сапа, коса, а навіть серп, сверлик, долото, пила, гибель, ланцюг і взагалі кожна річ, яка потрібна є також в краю до господарки. Деякі еміґранти беруть зі собою навіть каміння до жорен. Придадуться на фармі всі предмети зі шкіри, посторонки, шнури.

Взагалі треба взяти зі собою всьо, що потрібне до життя і господарства і дасться перевести. Річи скляні і глиняні, з дерева легко псуються в дорозі, або можна їх без великих видатків і трудів набути або самому зробити в Канаді.

При пакуванню річи мягкі, як постіль, білля, одіж — найліпше пакувати твердо в сильних мішках, добре зашити і завязати шнурком. Річи зі шкіри, як кожухи, обуву, і річи з ґуми належить пакувати окремо, бо такі річи не підлягають десинфекції. Річи тверді і залізні пакувати твердо в куфрах і паках — і треба сильно їх звязати залізним обручем або шнурком.

Найпотрібніші в подорожі річи до убрання і їди, а також ці предмети, які моглиб знищитися в пакунках, треба взяти як ручний баґаж в валізці, кошику або куферочку.

В справі перевозу баґажів мусять знати родини, що корабельне товариство обовязане є перевести за дармо *100 кільоґрамів* баґажу від кожної цілої „шифкарти“, а 50 кільоґрамів від кожної дитини від одного до 10 літ з Ґданська аж до Вінніпеґу в Канаді. Належитість за великий баґаж, який перевозить залізниця в баґажовім возі мусить заплатити сама родина зі своєї стації аж до Ґданська. Оплата ця не є велика і це не повинно відстрашувати еміґрантів забрати зі собою всі потрібні річи. При переладуванню на залізницях і кораблях треба уважати, щоби баґаж заладовано і виладовано. Товариства корабельні обовязані є асекурувати баґаж еміґрантів до висоти 500 золотих на випадок затрати або зіпсування, але це не звільняє еміґрантів, щоби вони доглядали своїх великих і ручних баґажів.

По приїзді до останньої канадійської стації, коло якої лежить будуча фарма прийдеться родинам перенести свій баґаж на місце фарми або перевезти його винанятими підводами. Щойно, по приїзді на місце, переконаються родини, як потрібною окажеться кожна привезена з краю річ. Там на місці на новій фармі покажеться, що новий фармер не є тільки рільником, який має орати і доїти корови, але що він мусить бути одночасно в одній особі будівничим, теслею, столярем, мулярем, шклярем, ковалем, кравцем, шевцем, кухаром, а навіть лікарем і учителем. А до виконування цих всіх професій потрібні є йому знаряди.

Без привезених з краю річей прийшлося би родинам дуже бідувати, а то й пропасти.

КАНАДА.

ЛІКАРСЬКІ ОГЛЯДИНИ.

Довідуємося, що урядовий канадійський лікар одержав від канадійського уряду поручення, щоби не оглядав пасажирів до Канади поза місцем свого осідку в Ґданську. Тому цей лікар не буде приїзджати до оглядин ані до Варшави, ані до іншого міста. Всіх еміґрантів до Канади буде оглядати канадійський лікар тільки в Ґданську і як там кого не узнасть за здібного до виїзду, то такого завернуть з Ґданська до дому.

ІМІҐРАЦІЙНА КВОТА.

Член канадійського парляменту д-р Едвардс зложив у канадійському парляменті законопроєкт про введення в Канаді іміґраційної квоти, подібно як це є в Зєдинених Державах Америки. Для Анґлії і Зєдинених Держав Америки не мало би бути після цего законопроєкту ніяких іміґраційних обмежень. Канадійський парлямент має незадовго приступити до узглядненя цего внеску.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ.

Дня 28. грудня 1928 р. відбулися загальні збори Т-ва Опіки над Українськими Переселенцями ім. св. Рафаїла в Канаді, на яких вибрано новий виділ на рік 1929.

Президентом вибрано п. С. Продана, І. віцепрезидентом п. Г. Комана, II. віцепрезидентом о. М. Григорчука з Монтреалю, секретарем п. Дм. Ільчишина.

Повідомлення про загальні збори і вибір нової президії оголошено в „Канадійському Українці", „Free Press Evening Bulletin" і „The Winnipeg Tribune".

ЕЛЕВАТОР У ФОРТ ЧОРЧІЛ.

Домініяльний уряд приготовляє пляни будови великого збіжевого елеватора у Форт Чорчіл, новій пристані над Гудсонським заливом. Він буде готовий не скорше, як викінчаться інші роботи в пристані.

Зєдинені Держави Америки.

ВЕЛИКА ПРОГУЛЬКА НА ПІДКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Українські еміґранти з Підкарпатської України приготовляють збірну прогульку із Зєдинених Держав Америки в рідні сторони. У прогульці має взяти участь більша скількість людей. Ціллю прогульки є відвідати Підкарпатську Україну і побачити, які там тепер відносини.

ЗЛУКА ДВОХ БАНКІВ.

Минулого місяця два банки в Олифанті, Па. дійшли до порозуміння і злучилися в одну інституцію.

Урядниками цього банку є також українці, як мейор Ю. Хиляк, котрий занимає посаду секретара і В. Сембрат, заступник касієра. Директорами банку є між іншими Михайло Голод і А. Ковальчик.

В СПРАВІ ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНУ.

Сенатський Іміґраційний Комітет має внести в сенаті кілька поправок до іміґраційного закону, які будуть відноситися до натуралізації тих іміґрантів, котрі прибули до Сполучених Держав перед 1. липня 1924 р., а не мають посвідок, що прибули леґально. Згідно з пропонованими поправками всіх тих, хто прибув до Сполучених Держав перед 1. липня 1924 р., малося би вписати в рекорд леґальних іміґрантів і вони моглиб старатися о горожанські папери та стати горожанами. Так само малося би видати горожанські папери всім тим іміґрантам, яких батьки або чоловіки стали горожанами через натуралізацію. Також ті, хто родився за кордоном з батьків американських горожан, малиб дістати посвідки горожанства.

НАТУРАЛІЗАЦІЯ ІМІҐРАНТІВ.

В американському парляменті стоїть на денному порядку законопроєкт про натуралізацію іміґрантів, які прибули нелеґально до Зєдинених Держав Америки. Сенатор Куліленд запропонував, щоби цей закон мав приміненя до цих іміґрантів, які прибули нелеґально до Зєдинених Держав Америки перед 1. липня 1924 року, а предсідник іміґраційної комсії Джонсон, щоби натуралізувати тільки цих іміґрантів, які приїхали нелеґально перед 3. червня 1921 року і то тільки в цих випадках, наколи ці іміґранти за час свого побуту в Америці поводилися бездоганно. Їх буде можна зареєструвати і вони одержать цертифікати з фотоґрафіями і будуть могли старатися про американські горожанські папери.

Одночасно з цим радить американський парлямент над законопроєктом про примусове виселення із Зєдинених Держав Америки тих, які або нелеґально туди дісталися, або допустилися якогось злочину. Надто радить парлямент над примусом реєстрації всіх приїзджаючих іміґрантів. Дискусії в парляменті є дуже оживлені, а більшість послів і сенаторів є за загостренням іміґраційних приписів.

ПРО ФАРМЕРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ.

В 1880 році на фармах, чи селах жило 71 відсотків усього населення Зєдинених Держав, а в 1925 році тільки 45 відсотків. Але тепер на фармах живе 18 міліонів людей більше, як пятьдесять літ тому назад. В 1880 році було 536 міліонів акрів управної землі, а тепер є 924 міліонів. Пятьдесять літ тому вартість продукції американських фарм виносила 2 і чверть міліярдів долярів, а в 1925 113 міліярдів долярів.

Бразилія.

КОЛЬОНІЯ НОВА ГАЛИЧИНА.

Як доносять бразилійські ґазети, в Ріо має завязатися спілка для добування заліза на українській кольонії, Нова Галичина, що находиться в мунісіпії Порто Уніон.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО СОЮЗУ.

У днях 17. і 18. грудня м. р. відбулися загальні збори Українського Союзу в Бразилії. У зборах брали участь представники філій Союзу з місцевостей: Жанґада, Ірасема, Іраті, Куритиба, Марешаль, Малет і Уніон да Вікторія.

При складанню звіту з діяльности Союзу найбільшу увагу звернено на стан фінансів товариства. Воно мусіло боротися з великими недоборами, наслідком значних видатків на удержання колеґії, інтернату та на видавання часопису, який одержували всі члени. Збіркова акція та коляди внесли до каси товариства поважнішу квоту, так що тим способом поправлено захитане становище Союзу.

Над справою фінансів товариства розвинено обширну дискусію, щоби найти способи для поставлення товариства на сильній основі.

ЗАБОРОНА ОБТИНАТИ ГЕРВУ МАТЕ.

Бразилійський уряд заборонив через цілий рік обтинати герву мате для охорони деревець і будучих зборів. Ця заборона кінчиться в маю 1929 р.

Лист з Арґентини.

На днях одержали ми листа від нашого передплатника і кореспондента п. Михайла Чарнецького з Арґентини. У свойому листі порушує він проєкт заснування в Арґентині товариства опіки над українськими еміґрантами і завважує, що це незвичайно потрібна і невідклична річ. Українські еміґранти, що прибувають до Буенос Айрес, не знають по приїзді, що із собою робити й до кого звернутися, а якби було таке товариство, то положення еміґрантів дуже змінилося би на краще.

Про саму Арґентину пише він таке:

„Слово арґентинська республика означує для наших людей добро і щастя в новому краю. Наші люде продають останній кусник поля, щоби за сто кільканайцять долярів дістати корабельну карту та опинитися врешті в арґентинській пристані Буенос Айрес. Коли еміґрант приїде до Буенос Айрес, то вже в перших днях відлучається син від батька, дитина від родичів і кожний по свойому розумі шукає щастя на просторих степах та по лісах Арґентини.

Деяким поводиться оправді досить добре. Найприкріший момент переживає кожний еміґрант тоді, коли прийде до порту, вийде перед еміґраційний готель і побачить велику масу людей, які сидять без роботи на місцях. Злазить нещасний з корабля та іде до готелю де одержує в перших днях нічліг і харчі цілком даром. По кількох днях побуту в готелі його або висилають на роботу, або сам іде, коли щось, без огляду на своє ремесло найшов. Залізниця перевозить його даром. Коли хто має в Арґентині знайомого чи товариша, то може до нього поїхати і там осісти.

Найголовніша річ для еміґранта, що приїзджає до Арґентини, зараз учитися по еспанськи. Дуже корисним є, коли еміґрант ще перед відїздом купить собі самоучок еспанської мови і в часі довгої їзди кораблем почне учитися. По приїзді до Буенос Айрес, треба брати кожну роботу, яка лише трапиться, доки не навчиться еспанської мови, бо вигіднішу роботу й кращу платню мають лише ті, що знають еспанську мову.

Гроші в Арґентині називаються пези. Банковий пез рівняється 2 зол. 28 сот., а один звичайний пез рівняється 3 зол. 38 сот. Крім цього є ще золоті пези, які одначе не є в обігу.

Клімат Арґентини є ріжнородний. Дуже горячий в північних частинах, а зимний в полудневих. Найздоровіший клімат є в провінції Буенос Айрес, де тепло доходить до 38 ст. Цельзія, подібно як в південній Франції та середущій Італії. Зимою температура виносить там 2 ст. понизче зера. Пори року в Арґентині не рівняються европейським, а саме літо випадає в грудні, січні і лютому, а зима в червні, липні й серпні.

Арґентина ділиться на провінції і території. Ріжниця між ними є та, що провінцією управляє ґубернатор, вибраний населенням цієї провінції. Території це малозаселені провінції, якими управляє центральна федеральна влада з осідком в Буенос Айрес. На її чолі стоїть також ґубернатор, але вже не вибираний, лише назначений президентом республики.

Добрі є провінції Кордоба, Санта Фе, Ентре Ріос. Усі вони получені з територіями Пампи і мають середній клімат. Головними продуктами тих провінцій є пшениця, ячмінь, овес, кукуруза і лен. Провінції Мендоза і Сан Хуан, що розположені повздовж гір Андів, це провінції винограду. Провінції Сан Діяґо дель Естеро, Формоза й Чако, управляють бавовну, цукрову трощу і тютюн. Провінції Місіонес і Корентес надаються також до цієї управи, але більше занимаються управою рижу і герви матте (чай). Велике значіння для еміґрантів має мясний промисл, або різні і холодільні, які виготовляють морожене мясо і всякі мясні консерви.

Еміґранти, які думають виїхати до Арґентини, щоби там осісти й провадити господарку, мусять мати від 500—700 долярів готівки. Землю одержують вони покриту лісом, котрий кожний еміґрант мусить викорчувати, землю справити, щоби надавалася до управи збіжжа, як також мусить мати капітал, щоби поставити хату та закупити знаряди.

Крім цього мусить мати гроші на прокормлення своєї рідні, поки не діждеться перших зборів.

Купуючи таку землю, кожний кольоніст вкладає в неї багато труду та здоровля. Землю можна набути від 150—230 пезів за гектар. За добру землю без ліса треба заплатити від 250—350 пезів. Землю можна набути на сплату на протяг 6 років. В деяких провінціях, як Сальта, можна одержати ліс також від уряду за малу ціну, але туди може йти лише той, хто має велику й здорову родину для корчування лісу та відповідний капітал".

Запотребування робітників до Франції.

Запотребування на робітників з Польщі до Франції в місяці марті виносить 1145 гірників до копалень вугілля, 460 до копалень залізної руди, 440 рільних робітників, 170 служниць, 360 робітників до промислу.

З цего припадає на Державні Уряди Посередництва Праці:

	коп. вуг.	зал. руда	рільн. роб.	служ.	пром.
Львів	40	10	30	10	10
Станиславів	30	20	20	10	—
Перемишль	50	20	30	10	20
Новий Санч	40	10	20	—	10
Дрогобич	50	20	30	—	20

Дні, в яких відбувається рекрутація оголошені в громадських урядах.

Справа Еміґраційного Дому.

Завдяки енерґійним заходам міжсоюзної ради товариств опіки над еміґрантами, як і ініціятиві управителя Експозитури Еміґраційного Уряду у Львові д-ра В. Вишинського, справа будови Еміґраційного Дому станула на реальному ґрунті.

Дня 11 марта прибув до Львова директор Еміґраційного Уряду Б. Наконечніков в ціли обмеркування справи будови Еміґраційного Дому на зїзді трьох воєводів.

По воєвідській конференції дир. Наконечніков взяв участь в засіданні представників всіх товариств опіки над еміґрантами під проводом ректора д-ра Семірадського.

По привитанню дир. Наконечнікова познайомлено його з усіма подробицями справи будови Еміґраційного Дому та виказано сподівання, що він доложить всіх зусиль, щоби ця, так дуже пекуча справа була по змозі як найскорше зреалізована.

У відповідь на це заявив дир. Наконечніков, що справа будови Еміґраційного Дому у Львові тішиться великим заінтересуванням урядових кругів, зокрема міністра праці і суспільної опіки д-ра Юркевича. Лише з тої причини прибув він з рамени міністерства праці і суспільної опіки на зїзд воєводів і на тому зїзді справу оконечно поладнано. Рішено приняти проєкт, міжсоюзної ради, щоби набути намічений дім, якого будова доведена аж до даху, цей дім відповідно викінчити і в ньому дати приміщення Еміґраційному Домові. Переведення цього в життя припоручено львівському воєводі. Потрібні на набуття фонди вже в найблизчих днях будуть виасиґнувані з бюджету Еміґраційного Уряду до Львова.

Заяву дир. Наконечнікова приняли присутні з повним признанням.

Дня 13 марта був запрошений до львівського воєводи управитель Експозитури Еміґраційного Уряду д-р В. Вишинський і вони вже спільно обміркували перші кроки в ціли набуття наміченого дому.

Треба сподіватися, що вже тепер ця преважна справа перестане бути предметом теоретичних міркувань і що з кінцем того року еміґранти найдуть повне приміщення і опіку по приїзді до Львова.

З діяльности Т. О. Н. У. Е.

Користаючи з побуту у Львові дир. Еміґраційного Уряду Б. Наконечнікова, відвідала його делеґація Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами, щоби привитати його на становищі голови Еміґраційного Уряду. При цій нагоді зложила йому делеґація меморіял в справі поширення діяльности товариства шляхом відкриття нових кружків та інформаційних бюр товариства.

Директор Наконечніков обіцяв тими справами близче занятися.

З голосів преси.

ЛИСТ З КАНАДИ.

Луцький часопис „Українська Громада" помістив листа від одного з переселенців в Канаді такого змісту:

...Вже рік працюю в Канаді і трудно привикнути до тутейших порядків. Життя моє трохи краще, як в старому краю. Роблю тепер на лісних заготовках від 8 год. ранку до 5 год. вечора, опісля маю досить вільного часу. Літом працював на фармах. На весні прибуло сюди 13.000 українців, 9.000 німців і 7.000 поляків. Робота добре оплачується, але сталої роботи не можна знайти; буває так, що тиждень робиш, а місяць сидиш без роботи.

Канада є досить великим краєм, разів 10 більшим, як Польща, а живе тут лише 9 міл. населення, причому коло землі працює 2 міліони, а решта по залізницях і фабриках. Є ще багато землі не використаної: є ще такі ліси, що нога людська там не була. Поширення розселення по всій території відбувається помалу, бо зі старого краю пускають сюди лише робітників бідних, котрих тут на перших порах, поки вони не навчаться англійської мови і звичаїв, дуже визискують; такий робітник радий заробити пару долярів і відсилає рідні на проживу.

Ціни тут майже такі самі, як в нас. Корова середня коштує 40—50 дол., добрий кінь 70 дол.

А свині платяться так — ваги 70—100 ф. — 20—25 дол. штука. Називаються такої ваги свині бекони і вони найдорожче платяться, бо анґлійці грубого сала не їдять і колють тоді свиню, коли щойно заводиться сало; голову і всю утробу викидають. А котрий кабан важить 7—10 пуд., він дешевше платиться, бо чим грубше сало, то тим воно дешевше. 1 п. пшениці — 1 дол., овес і ячмінь — 50 цент., 1 ф. рижу — 10 цент., 1 ф. хліба — 5 цент., 1 ф. ковбаси — 25 ц., 1 ф. цукру — 7 ц., 1 ф. соли — 4 ц. Одежа — робочі штани і сорочка — 5 дол., черевики — 4 і пів дол. Добрий костюм від 15 д. Новий віз — 80 дол. при чому всі товари дають на виплат.

ЯК Я ЇХАВ ДО КАНАДИ?

Популярний господарський часопис „Народня Справа" містить від кількох тижнів фейлєтон під наголовком: „Як я їхав до Канади?" — якого автором є п. Дмитро Ґерич з Ходорівщини.

Є це мандрівний записник вище згаданого автора від часу коли він старався про документи на виїзд аж до хвилини приїзду до Канади.

Находимо теж згадку і про наше товариство:

„Рішили ми піти до Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами". Урядуючий там інжинер, невідомого мені назвища, приняв нас дуже ввічливо, як і урядник цього товариства п. Корецький. Розпитав телефонічно про відїзд транспорту і загалом про все, що звязане з еміґрацією. Хто з нас був членом цього товариства, одержав поручаючий лист до Товариства Опіки над Еміґрантами ім. св. Рафаїла в Вінніпеґу, щоби це товариство занялося кожним еміґрантом і дало йому якесь початкове заняття. Тому було би дуже пожаданим, щоби кожний, хто думає їхати за кордон став членом Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові".

Відчит про Канаду.

Дня 9. марта ц. р. в салі „Української Бесіди" виголосила п. Бичинська, що недавно приїхала з Канади, відчит на тему: **„Побутове життя українських еміґрантів в Америці".** Прелеґентка представила в короткім начерку еволюцію нашої еміґрації від початків по теперішню хвилину, при чому зазначила, що тільки завдяки привязанню наших еміґрантів до старого краю, наша еміґрація в Америці для нас не пропала. Вона навпаки зуміла виховати з поміж себе новий тип українського американця, який є пересяклий анґльо-саксонською культурою і який видав з поміж себе ряд інтеліґентних людей, котрі почали в останніх літах культурно-національну працю на американській землі.

Тип такого американця видали поселенці малих міст, в яких зустрінувся наш еміґрант з корінним американським населенням, яке заопікувалося ним і яке допомогло його дітям покінчити найвищі школи, не відмовляючи густо-часто стипендій і інших нагород здібним одиницям. В гіршім положенню був еміґрант великого міста, бо з причини боротьби за хліб він не мав спроможности зіткнутися з американською культурою і діти еміґрантів великих міст, звичайно покінчивши обовязкову школу, ідуть на роботу.

По великих містах асиміляція осягнула найбільші успіхи. В Зєдинених Державах наші еміґранти присвоїли собі вповні звичай і обичай та американську культуру. Зовсім відмінно уложилося життя нашої еміґрації в Канаді. Тут еміґрація опинилася на фармах. Побутове життя приняло багато культурніших форм а не закинуло своїх старо-краєвих звичаїв і обичаїв. Канадійські українці сотворили цілий ряд культурних і економічних інституцій та видали з поміж себе досить значне число світської інтеліґенції, яка, покінчивши в Канаді високі школи, переняла в свої руки керму культурного і економічного життя в Канаді.

ХРОНІКА.

З Наукового Еміґраційного Інституту. Членом-кореспондентом Наукового Еміґраційного Інституту заіменований д-р Володимир Константинович, секретар Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові.

Переселення в радянських республіках. Переселення в радянських республіках преводиться за певним пляном. Самочинно переселятися не можна. Самочинні переселенці землі не одержують у новому місці і ніяких полекш від держави не мають.

Трагічна смерть еміґранта. Український еміґрант Іван Лучка, що працював в літі недалеко місцевости Порт Артур, Онтеріо в Канаді, упав мертвий під тягарем підрізаного дерева. Дерево розбило йому голову й поломило хребет.

Америка продала свою торговельну фльоту. Корабельна Рада в Вашинґтоні постановила продати всю свою торговельну фльоту, себто кораблі „Юнайтед Стейтс Лайн" і „Америкен Мерченд Лайн". Цю постанову одобрила торговельна комісія Сенату. Всю торговельну Фльоту від американського уряду купило американське товариство „Чемпен і Ко" за 16,300.000 долярів.

Посмертна згадка. В Кукскріт, Манітоба, помер о. Евген Красницький, в 72 році життя. Похорони відбулися дня 6. лютого ц. р.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.